herpy

SALAMANDERE

Guizhou Crocodile Newt

Tylototriton kweichowensis

Tylototriton kweichowensis er en kraftig, svartbrun krokodillesalamander på 15-21 cm med tre brede oransje til rødlige striper langs kroppen. Den lever på land i fjellene i Guizhou og Yunnan og går mest i vannet for å formere seg. Den holdes best i et stort terrarium med både land og vann.

Familie: Salamandridae Tidligere navn: *Pleurodeles kweichowensis* **Mild hudgift**

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**15-21 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**10-20 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Bakkelevende og semiakvatisk**
Biotop	**Fjellskog og våtmark**
Hudgift	**Mild** Vask hendene etter kontakt, og hold fingrene unna øyne og munn
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H for 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**18-25 °C**
Temperatur, natt	**15-20 °C**
Luftfuktighet	**70-90 %**
Vann	**Akvaterrarium** dybde 10-15 cm
UVB	**Ikke nødvendig**
Kosthold	**Insekter og mark/snegler**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Larver i vann**
Egglegging	**På blader over vann**
Egg per sesong	**50-150**
Eggleggінger per år	**1**
Klekking	**10-12 dager** ved 25 °C
Larvetid	**80-100 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Små vanndyr (dafnier, mygglarver)**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Tylototriton kweichowensis er en stor og tung krokodillesalamander. Voksne dyr er 15-21 cm til sammen, men oppdrettede dyr ligger oftest i den nedre enden. Hunnene er litt lengre og bredere enn hannene. Levealderen er ikke dokumentert for arten; 10-20 år er lånt fra *Tylototriton verrucosus*. Grunnfargen er brun til svart, og de fleste har tre brede oransje til rødlige striper langs kroppen: en skarpt avgrenset midtstripe over ryggen og to sidestriper som ofte er knoppete eller utydelige. Ørekjertlene bak øynene, halen og tåspissene er som regel oransje eller rustrøde. Huden er grov og kornete, og hodet har kraftige beinkammer.

Arten ligner flere nære slektninger, særlig *Tylototriton verrucosus*, *Tylototriton shanjing* og *Tylototriton yangi*. Den er langt mer massiv enn *T. shanjing*, og den rødlige fargen når ikke ut på forsiden av hodet, slik den oransje gjør hos *T. shanjing*. Utbredelsen er stor, og utseendet varierer fra bestand til bestand, så uten kjent opprinnelse kan bestemmelsen være usikker. Noen dyr i hobbyen som tidligere gikk som *T. kweichowensis*, er siden henført til *T. yangi*. Arten ble beskrevet i 1932, og det eldre slektsnavnet *Pleurodeles* ses fortsatt i gamle kilder.

Hudkjertlene skiller ut et sekret som kan skade eller drepe et rovdyr som biter i dyret. Hos den nærstående *T. verrucosus* består giften mest av proteiner, og ribbeinenes butte spisser presser sekretet ut av vortene uten å bryte gjennom huden; for *T. kweichowensis* er giften ikke undersøkt. For mennesker er sekretet ikke farlig ved vanlig hudkontakt, men det irriterer slimhinner i øyne og munn. Vask hendene før og etter all kontakt.

Utbredelse og leveområde

Tylototriton kweichowensis finnes bare i Kina, i det vestlige Guizhou og det nordøstlige Yunnan. Arten er kjent fra distriktene Bijie, Dafang, Hezhang, Nayong, Shuicheng, Weining og Zhijin i Guizhou og Yiliang og Yongshan i Yunnan. Området ligger på platået i det sørvestlige Kina i 1.400-2.400 m høyde.

> **Naturlig utbredelse:** Kina.

LEVEOMRÅDE

Tylototriton kweichowensis lever mesteparten av året på land i fuktige, skyggefulle gresskråninger med tett vegetasjon og mange skjul, og går mest i vannet i hekketiden fra begynnelsen av mai til begynnelsen av juli, sammen med regntiden. Hekkevannet er små dammer og langsomt rennende bekker, som regel med vannplanter og under en meter dype. Føden er ormer, insekter, larver og mindre salamandere, og arten kan også svelge små frosker og padder.

Stell

TERRARIET

Tylototriton kweichowensis trenger et stort terrarium, fordi dyrene er store og tunge, trenger et solid landområde med et skjul til hvert dyr og må ha nok vann til både yngel og et filter. Til en avlsgruppe på 3 voksne dyr passer 90 × 45 × 45 cm, med omtrent halvparten land og halvparten vann. Plant gjerne både på land og i vannet.

Landet lages av fuktig, men ikke våt jord uten gjødsel eller perlitt, blandet med kokosfiber og mose, i et lag på 5-8 cm over et dreneringslag, med korkbark, røtter og steiner som skjul. Krokodillesalamandere er klumpete, og drukning er en reell risiko: vanndelen må ha en jevn rampe eller en bred, lett tilgjengelig kant, og potter, store steiner og røtter i vannet må ikke kunne fange et dyr under vann. Gi terrariet et lokk av nett.

Dyrene kan også formere seg i et vannrikt oppsett med flytende korkbark, men bruker vannet mye mer når de har et ordentlig landområde å gå opp på.

Unge dyr er helt landlevende og holdes i et fuktig, men ikke vått terrarium med jord eller tørkepapir som bunn og bare en lav vannskål.

TEMPERATUR

Arten trives ved vanlig romtemperatur: 18-25 °C om dagen og 15-20 °C om natten. Om sommeren kan dagen gjerne ligge i den høye enden, og om vinteren holdes dyrene på 15-20 °C døgnet rundt. Temperaturen må ikke komme over 26 °C over lengre tid. En tydelig forskjell mellom sommer og vinter forbereder dyrene på hekketiden; lengden på den kjølige perioden er ikke dokumentert. Dyrene trenger ikke varmeplass. Plasser terrariet utenfor direkte sol.

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten må være høy, men bunnen ikke våt; 70-90 % er et anslag. Landdelen holdes fuktig uten å bli gjørmete, og en del av bunnen kan gjerne være tørrere. Sprøyt lett etter behov, og sørg for god ventilasjon, så luften ikke blir stående stille.

VANN OG VANNKVALITET

Vanndelen fyller omtrent halvparten av terrariet. Dybden er ikke dokumentert for arten; 10-15 cm er lånt fra *Tylototriton verrucosus*. Bruk avklort springvann og et stille filter som ikke lager sterk strøm. Skift 20-30 % av vannet annenhver uke, og oftere ved matrester. La dyrene velge fritt: de fleste oppholder seg mest på land, men noen bruker vannet hele året.

Amfibier har en svært gjennomtrengelig hud, så unngå såpe, rengjøringsmidler og håndkrem i nærheten av vannet.

LYS OG UVB

UVB er ikke nødvendig, og arten er mest aktiv i skumringen og om natten. Lyset er til plantene, og daglengden kan gjerne følge årstidene, lengst om sommeren og kortere om vinteren, fordi den trolig er med på å styre hekketiden. Plasser ikke terrariet i direkte sol.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Voksne dyr får oppkuttede meitemark, sirisser og andre byttedyr av passende størrelse. Voksmøllarver og andre feite larver er populære, men skal ikke være grunnfôr. Med en variert kost er tilskudd av vitaminer og mineraler vanligvis ikke nødvendig.

Arten bør fôres forholdsvis ofte; annenhver dag holder dyrene i god kondisjon til yngling. Fôring fra hånd eller pinsett er den sikreste måten å se at alle dyr spiser. Dyrene er trege, og maten må holdes foran dem i mange sekunder; noen er sky og krever enda mer tålmodighet. Får gruppen spise selv, risikerer de sky dyrene å sulte, og det kan være nødvendig å fôre dem for seg. På land kan biter av meitemark legges på et stykke tørkepapir.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er treg og klumpete. 2-3 dyr kan holdes sammen når det er nok skjul til hvert dyr. Ta bare dyrene opp når det er nødvendig, med rene, våte hender eller hansker uten pudder; hudkjertlenes sekret og dyrenes gjennomtrengelige hud er begge grunner til forsiktighet.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannen har en spalteformet kloakkåpning, hunnen en rund, kjegleformet. Hos unge dyr kan kjønnet som regel bestemmes fra rundt ett års alder; er det ikke tydelig utenfra, kan kloakken forsiktig åpnes, så formen kan ses. Hunnene er i gjennomsnitt litt større og tyngre. Alder ved kjønnsmodning er ikke dokumentert for arten; ungene lever på land i omtrent tre år før de flyttes til et oppsett med vann.

PARRING

Yngling fremmes av et stort terrarium med både land og vann, planter ved vannkanten til egglegging, rikelig med fôr hele året (ikke bare frem mot hekketiden) og en forskjell mellom sommer- og vintertemperatur. Daglengden spiller trolig også en rolle. I naturen er hekketiden mai-juli; i fangenskap legges eggene fra mars til juni. Et stort vannskifte om våren eller forsommeren kan utløse yngling, men virkningen er usikker.

Under frieriet sirkler dyrene ansikt til ansikt i vannet, og hannen avsetter en spermpakke som hunnen tar opp med kloakken. Ses frieri eller spermpakker i terrariet, kommer eggene som regel innen få dager.

EGG OG LARVER

Hunnen legger ett stort kull i året, fordelt over 1-3 dager, normalt 50-150 egg i sesongen. Eggene legges helst i overgangen mellom land og vann, ofte på planter rett over vannlinjen, og må raskt fjernes fra de voksnes terrarium og legges helt i vann, ellers tørker de ut. De sitter løst og kan forsiktig tas av planter eller bunn med fingrene eller en liten skje. Egg som legges i vannet eller faller i, øses opp. Klekkeprosenten svinger mye, fra 50 til 80 %.

Larvene er større enn hos de fleste andre vannsalamandere og vokser forbløffende raskt. Fra omtrent 25 mm må de ha store mengder fôr. Derfra er de lette å venne fra levende fôr som dafnier til frosne røde mygglarver og finhakkede meitemark. Underfôring gir larver som flyter, og etter et par dager med for lite fôr kan de være for svake til å komme seg. Store vannskifter er nødvendige, fordi larvene er store og har et høyt stoffskifte. Størrelsesforskjellen mellom de største og minste larvene er stor; de minste klarer seg dårlig, også når de skilles ut og fôres godt, og dør ofte før eller etter forvandlingen.

METAMORFOSE

Klekketiden er ikke dokumentert for arten; 10-12 dager ved 25 °C er lånt fra *T. verrucosus*. Larvene forvandles etter omtrent tre måneder og ligner da små voksne. Når gjellene skrumper, må vannet være lavt, og larvene må lett kunne krabbe opp på land. Etter forvandlingen lever ungene på land.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene er forholdsvis store og kan ta små sirisser eller oppkuttede meitemark fra pinsett; å lære dem det krever tålmodighet, men kan anbefales. Terrariet er fuktig, men ikke vått, med jord eller tørkepapir på bunnen, mange skjul og en lav vannskål. Gi større sirisser, oppkuttede meitemark og små larver som fluelarver etter hvert som ungene vokser, og sorter etter størrelse. Ungene lever på land i omtrent tre år og kan deretter flyttes til et terrarium med både land og vann.

Helse og vanlige feil

Typiske problemer og feil:

- Drukning. Krokodillesalamandere kan sette seg fast under potter eller steiner i vannet. Vanndelen må ha en lett rampe opp på land.
- Bakterieinfeksjon i huden. Huden på et friskt dyr er tørr når det er ute av vannet; våte flekker som ikke tørker, og åpne sår tyder på infeksjon.
- Underfôring, særlig av sky dyr og larver. Pass på at hvert dyr spiser.
- Ammoniakk og nitritt i vannet fra matrester. Skift vann, og gi heller mindre fôr oftere.
- For høy temperatur over lengre tid.
- Bsal (*Batrachochytrium salamandrivorans*) er en hudsopp som dreper mange europeiske salamandere. Den stammer trolig fra Øst-Asia, og mange østasiatiske salamandere tåler smitten og kan bære den; den er funnet hos ville *Tylototriton verrucosus* og flere andre arter i slekten. Slekten er likevel ikke motstandsdyktig som helhet: *Tylototriton wenxianensis* kan dø av sykdommen. Nye dyr holdes derfor i karantene i flere uker, adskilt fra andre salamandere og amfibier, med eget utstyr og god håndhygiene.

Syke dyr må til en veterinær med kunnskap om amfibier.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.